

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/21/2020
Identifikačné číslo spisu: 8019200491
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8019200491.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov (sťažovateľov): 1. U. F. L., nar. XX.XX.XXXX, 2. Q. L., nar. XX.XX.XXXX a 3. P. D. L., nar. XX.XX.XXXX, všetci trvale bytom, F. O. XXX/X, XXX XX D., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Košice, Zádielska 2, 043 32 Košice, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPCI/SOC/2019/3136 zo dňa 09.04.2019, o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 2Sa/20/2019-53 zo 17.12.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľom v 1. až 3. rade náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove podľa § 98 ods. 1 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), uznesením, č. k. 2Sa/20/2019-53 zo 17.12.2019, odmietol žalobu, ktorou sa žalobcovia, ako dedičia po neb. pánovi F. L., domáhali zrušenia rozhodnutia žalovaného, č. UPS/US6/SSVODPPKPCI/SOC/2019/3136 zo dňa 09.04.2019 a rozhodnutia prvostupňového orgánu verejnej správy, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, č. PO3/APPNŤZP/SOC/2018/83640-3 z 01.10.2018. Žiadnemu z účastníkov krajský súd právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie pána F. L. a potvrdil prvostupňové rozhodnutie o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla.

3. Krajský súd dospel k záveru, že žalobcovia, hoci ide o dedičov po zomrelom F. L., nie sú osobami oprávnenými podať správnu žalobu. Mal za to, že ak pri priznanom nároku a neskoršej smrti oprávnenej osoby nedochádza k prechodu jeho niekdajšieho nároku a ani žiadneho procesného nástroja na jeho uplatňovanie na iné osoby, o to viac to platí, ak k priznaniu nároku ani nedošlo. Zdôraznil, že explicitne zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov vylučuje sukcesiu konkrétne do niektorých práv kedysi

oprávnených osôb a nič na tom nemení skutočnosť, že k úmrtiu oprávnenej osoby došlo počas plynutia lehoty na podanie správnej žaloby, ktorú mala k dispozícii osoba domáhajúca sa nároku podľa osobitného zákona.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podali včas kasačnú sťažnosť všetci žalobcovia. Namietali, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP), rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tým, že podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 písm. j/ SSP). Trvali na tom, že v ich prípade došlo k univerzálnej sukcesii do procesného práva podať správnu žalobu v sociálnych veciach, ktoré právo vzniklo neb. F. L.. Krajskému súdu sťažovatelia vytkli, že sa nevysporiadal s ich argumentáciou ohľadom možnosti uplatnenia náhrady škody, ak by súd rozhodnutia správnych orgánov zrušil pre nezákonnosť. Mali za to, že Správny súdny poriadok a podporne Civilný sporový poriadok (v súvislosti so zákonom o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci) dávajú subjektu aj ďalšie práva na prieskum zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu, ktorého práva nemožno oprávnenú osobu zbaviť a tiež nemožno zbaviť práva na prieskum zákonnosti dedičov - univerzálnych sukcesorov. Navrhli preto uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že s odôvodnením uznesenia krajského súdu sa v celom rozsahu stotožňuje.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal uznesenie krajského súdu v napadnutej časti v rozsahu dôvodov uvedených v kasačnej sťažnosti (§ 440 ods. 1, ods. 2 SSP) a dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné zamietnuť.

7. Predmetom konania v preskúmvanej veci bolo posúdenie správnosti záveru krajského súdu, že žaloba v danej právnej veci bola podaná zjavne neoprávnenými osobami.

8. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

9. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

10. Podľa § 5 ods. 5 SSP, konanie pred správnym súdom možno začať len na základe návrhu.

11. Podľa § 31 ods. 2 vety prvej SSP, ak sa návrh týka vecí uvedených v § 6 ods. 2 písm. a/ až j/, nazýva sa žalobou.

12. Podľa § 61 SSP, žaloba je procesný úkon, ktorým fyzická osoba alebo právnická osoba uplatňuje právo na súdnu ochranu porušeného alebo priamo dotknutého práva alebo právom chráneného záujmu.

13. Podľa § 97 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

14. Podľa § 98 ods. 1 písm. e/ SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

15. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

16. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

17. Podľa § 177 ods. 2 SSP, ochrany iných ako subjektívnych práv sa môže domáhať len prokurátor alebo subjekt výslovne na to oprávnený zákonom.

18. Podľa § 49 ods. 1 a 2 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu nemožno postúpiť. Nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu zaniká dňom smrti fyzickej osoby, ktorej sa poskytoval.

19. Z predloženého spisového materiálu kasačný súd zistil, že žalovaný a prvostupňový orgán verejnej správy nevyhoveli žiadosti neb. F. L. o poskytnutie peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla.

20. Neb. pán F. L. rozhodnutie žalovaného prevzal dňa 03.05.2019.

21. Pán F. L. zomrel dňa 09.06.2019 (pred uplynutím lehoty na podanie žaloby v sociálnych veciach).

22. Sťažovatelia, ako jeho dedičia, majú za to, že z dôvodu univerzálnej sukcesie do práv svojho právneho predchodcu na nich prešlo aj procesné právo podať žalobu o preskúmanie napadnutého rozhodnutia a v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia žalovaného pánovi F. L., podali spoločnú žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovaného.

23. S poukazom na vyššie uvedené zákonné ustanovenia, kasačný súd v zhode s názorom krajského súdu dospel k záveru, že správna žaloba v sociálnych veciach vo veci preskúmania rozhodnutia o nevyhovení žiadosti neb. F. L. o poskytnutie peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla bola podaná zjavne neoprávnenými osobami.

24. Krajský súd postupoval správne, keď prioritne skúmal, či sú splnené všetky procesné podmienky pre začatie konania pred správnym súdom, a za ktorých (podmienok) môže konať.

25. Nakoľko už zo samotnej žaloby je zjavné, že žalobcovia sa ňou nedomáhajú ochrany svojich (vlastných) subjektívnych práv, pričom neboli ani účastníkmi administratívneho konania, v ktorom boli vydané rozhodnutia orgánov verejnej správy napadnuté žalobou, krajský súd dôvodne vzhliadol v konaní neodstrániteľnú prekážku konania spočívajúcu v tom, že žalobu podali subjekty, ktoré na jej podanie nie sú aktívne procesne legitimované.

26. Okolnosť, že zomrelý účastník právoplatne skončeného administratívneho konania, bol právnym predchodcom žalobcov, ktorí sa ako dedičia stali jeho univerzálnymi sukcesormi, nemá za následok automaticky aj vznik ich práva (resp. prechod práva) podať žalobu o preskúmanie rozhodnutí vydaných v administratívnom konaní s ich teraz už zosnulým manželom a otcom, ako sa žalobcovia mylne domnievajú.

27. Podmienka domáhať sa výlučne ochrany svojich (vlastných) subjektívnych práv dotknutých napadnutými rozhodnutiami orgánov verejnej správy musí byť totižto splnená od počiatku, teda už v čase začatia konania o žalobe v sociálnych veciach, inak ide o neodstrániteľnú prekážku konania, čo je aj prípad žalobcov.

28. Hoci zánik spôsobilosti fyzickej osoby mať práva a povinnosti a vznik subjektívneho dedičského práva dediča má za následok, že dedič vstupuje do majetkovoprávných pomerov svojho predchodcu v celej šírke a vo všetkých zložkách práv aj povinností, neplatí to absolútne (bezvýnimочно), pretože existujú aj práva, ktoré sú subjektívne, nedediteľné. Napríklad právo na bolestné.

29. Napadnuté rozhodnutia orgánov verejnej správy ako individuálne správne akty právneho predchodcovi žalobcov práva majetkovoprávneho charakteru, ktoré by sa potenciálne mohli stať predmetom dedičstva, nezaložili.

30. Právo podať žalobu v sociálnych veciach ako opravný prostriedok v systéme správneho súdnictva za účelom preskúmania týchto právoplatných rozhodnutí bolo subjektívnym právom neb. F. L.. Pán L. toto právo za svojho života nerealizoval, keď neinicioval začatie konania o preskúmanie rozhodnutí vo veci nepriznania predmetného kompenzačného príspevku, v dôsledku čoho toto subjektívne právo domáhať sa ochrany svojich práv pred správnym súdom voči rozhodnutiu žalovaného jeho smrťou zaniklo. Na uvedenom nič nemení ani osobné presvedčenie žalobcov, že rozhodnutiami žalovaného a prvostupňového orgánu bola neb. pánovi L. spôsobená škoda, na ktorej náhradu mu ešte za života vzniklo právo, ktoré podľa ich názoru na dedičov prechádza. Napriek tomu, že s touto argumentáciou žalobcov sa krajský súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal (čo žalobcovia aj namietali), kasačný súd toto opomenutie nepovažuje za pochybenie s vplyvom na zákonnosť rozhodnutia krajského súdu, či na zachovanie práva na spravodlivý proces, nakoľko nešlo o argument, ktorý by bol pre rozhodnutie rozhodujúci, podstatný, či relevantný (napr. II. ÚS 200/09). Kasačný súd len poznamenáva, že (ako vyplýva zo súdneho a administratívneho spisu), právo na náhradu škody v prospech zosnulého pána L. rozhodnutím príslušného orgánu nebolo založené, majetkovoprávny charakter nenadobudlo a nebolo ani predmetom dedičstva.

31. V tejto súvislosti zároveň kasačný súd dodáva, že kompenzačný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla je viazaný na osobu žiadateľa o príspevok, teda ťažko zdravotne postihnutú osobu, je určený na individuálnu prepravu tejto osoby a nárok na tento príspevok zaniká dňom jej smrti.

32. Kasačný súd nevzhladol porušenie práv žalobcu ani v procesnom postupe krajského súdu, ktorý doručil žalobu žalovanému na vyjadrenie a repliku zaslal na vyjadrenie žalobcom, hoci následne vydal uznesenie o odmietnutí žaloby.

33. S poukazom na vyššie uvedené kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcov ako nedôvodnú, podľa § 461 SSP zamietol, keď po preskúmaní zistil, že odmietnutie žaloby krajským súdom z dôvodu, že bola podaná neoprávnenou osobou bolo vecne správne a zákonné, nakoľko žalobcovia sa podanou žalobou (v rozpore s § 177 SSP) domáhali ochrany iných než subjektívnych (vlastných) práv, pričom ich práva (právom chránené záujmy) v oblasti verejnej správy neboli porušené ani priamo dotknuté napadnutým rozhodnutím žalovaného.

34. O náhrade trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že neúspešným sťažovateľom ich náhradu nepriznal a na strane žalovaného dôvody pre aplikáciu § 168 SSP nevzhladol.

35. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.